

Relationship between demographic characteristic of employees and cyberloafing behavior

Mahmut Demir¹, Melek Tan²

Abstract

Cyberloafing is a form of deviant behavior in working life which affect both employees goal and organizational goals. This study examines the relationship between demographic characteristic of employees and cyberloafing behavior in hotel businesses as measured objectively by time spent by individuals on non-work-related purposes. The data used in this paper was obtained via the questionnaire of cyberloafing behavior from employees in 5 and 4-star hotels within the Kemer, Beldibi, Çamyuva, Belek, Kundu, Antalya. SPSS 22.0 statistical program was used to analyze the data that includes three statistical tools (factor analysis, t-test and the one-way Anova). As a result, some demographic characteristic of employees and cyberloafing behaviour had statistically significant. Implications of the findings are discussed.

Keywords: Cyberloafing Behaviour, Demographic characteristic, Employees, Hotel businesses

Extended Abstract in English is at the end of this document

İşgörenlerin demografik özellikleri ve sanal kaytarma davranışı arasındaki ilişki³

Öz

Sanal kaytarma çalışma yaşamında hem işgören hem de örgütsel hedefleri etkileyen sapkın davranış şekillerinden birisidir. Bu çalışma otel işletmelerinde işgörenlerin işle ilgisi olmayan ve sanal kaytarma davranışları ile demografik özellikleri arasındaki ilişkiyi belirlemeyi amaçlamaktadır. Araştırma verileri Kemer, Beldibi, Çamyuva, Belek, Kundu, Antalya'daki 5 ve 4 yıldızlı otellerdeki işgörenlerden Sanal Kaytarma Ölçeği anket formu aracılığı ile toplanmıştır. SPSS 22.0 ile analizi yapılan verilere faktör analizi, t testi ve tek yönlü Anova uygulanmıştır. Sonuçta işgörenlerin bazı demografik özellikleri ile sanal kaytarma davranışı arasında anlamlı ilişkinin olduğu belirlenmiş ve bulgular tartışılmıştır.

Anahtar sözcükler: Sanal kaytarma davranışı, Demografik özellikler, İşgörenler, Otel işletmeleri

To cite this article: Demir, M., Tan, M. (2018). Relationships between demographic characteristic of employees and cyberloafing behaviour. *Journal of Tourism Theory and Research*, 4(1), 40-56. DOI: 10.24288/jttr.375791

Alıntı için: Demir, M., Tan, M. (2018). İşgörenlerin demografik özellikleri ve sanal kaytarma davranışı arasındaki ilişki. *Journal of Tourism Theory and Research*, 4(1), 40-56. DOI: 10.24288/jttr.375791

¹ Doç. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta, Türkiye, mdemir1@gmail.com

² Bilim uzmanı, sorumlu yazar, melektan07@msn.com

³ Bu çalışma Süleyman Demirel Üniversitesi BAP tarafından desteklenen 5024-YL1-17 nolu projeden üretilmiştir.

1. Giriş

Çalışma yaşamında bireylerin iş performansı ve örgüt içi iletişimini etkileyen çeşitli etkenler söz konusudur. Bu etkenlerin bir kısmı bireylerin kişilik yapısı ve demografik durumuyla ilgili olarak doğuştan ya da kısmen sonradan kazanılan özellikler, bir kısmı ise örgütsel yapıdan kaynaklı özelliklerdir. Her bireyin farklı özelliklere sahip olması, çalışma yaşamında belirli zorlukları da beraberinde getirmektedir. Örgütsel düzeyde işgörelere sağlanan esneklik ya da kısıtlamalar zaman zaman iş çıktılarını da etkileyebilmektedir. Bu etkiler hem iş performansı hem de iş ilişkileri açısından olumlu ya da olumsuz sonuçları ortaya çıkarabilmektedir.

Günümüzde özellikle teknolojinin sosyal ve çalışma yaşamında etkin bir şekilde yer alması, üretim, pazarlama, iletişim ve yönetim ilişkilerinde ağırlıklı olarak teknoloji araç ve hizmetlerinden yararlanılması hem olumlu hem de olumsuz sonuçları açısından sürekli tartışılmaktadır. Bu tartışmalardan birisi de işyerinde kişisel amaçlı olarak özellikle iletişim teknolojisi araç, uygulama ve hizmetlerinin kullanılması üzerinedir. Literatürde sanal kayıtarma olarak yer alan bu konunun gün geçtikçe daha farklı boyutlarıyla tartışılacağı bir gerçektir. Bu araştırmada, iş yerinde bireylerin kişisel amaçlarla telefon, bilgisayar ve televizyon gibi iletişim ve oyun içerikli araçları kullanılmasının demografik özelliklere göre değişkenlik gösterip göstermediği belirlenmektedir.

2. Literatür

Sanal kayıtarma davranışının işgören performansını olumsuz bir şekilde etkilemesi, farklı yaklaşımları da ortaya çıkarmaktadır. Bu farklılıklar sanal kayıtarmının ele alınması ve incelenmesinde de araştırmacıların yaklaşımlarını değiştirmektedir. Sanal kayıtarma, bireylerin mesai saatleri içerisinde bilgisayar, telefon, televizyon gibi araçlarla internet kullanımı, film ya da program izleme, oyun oynama vb amaçlarla iş ve üretim yerine zamanı boşa geçirerek örgütsel hedeflere ve çıktılara olabilecek işgören katkısını azaltmaya yönelik eylem, hareket ve uygulamalar olarak tanımlanabilir (Tan ve Demir, 2018). Buradan hareketle sanal kayıtarma yalnızca internet kullanımı sonucunda oluşabilen bir davranış değildir.

Teknolojinin çalışma yaşamında olumlu etkileri bilinen bir gerçektir. Ancak teknolojik araçların ve

bunun sağladığı eğlence, iletişim, paylaşım, öğrenme vb amaçlı kullanımın işgörenlerin görev ve sorumluluklarını yerine getirmede aksaklıklar yaratması yalnızca bireysel değil aynı zamanda örgütsel performans ve ilişkileri olumsuz etkileyebilmektedir. Özellikle turizm işletmeleri açısından doğru zaman, yer ve ilgi düzeyinde sağlanamayan hizmetlerin mevcut müşteri, insan kaynakları ya da işletme yönetimi kadar gelecekteki durumu da etkilemesi, sanal kayıtarma nedeniyle oluşan bu olumsuzluğu daha geniş çerçevede değerlendirme zorunluluğunu göstermektedir.

Sanal kayıtarmaya konu olan davranışın bireylerin gelişimine, yaratıcılığına ve işini kolaylaştırmasına karşın örgütsel amaç dışında oluşması sosyal açıdan olduğu gibi ekonomik açıdan da kayıpların oluşmasına neden olabilmektedir. Bununla birlikte öğrenme amaçlı sanala kayıtarma davranışının belirli ölçüde makul kabul edilebilir olması, örgüt içinde denetim yükünü de arttırmaktadır (Tan ve Demir, 2018). Farklı demografik özelliklere sahip bireylerin denetimi ve işe odaklanması farklılık gösterebilmektedir. Bu nedenle oluşturulan ortak denetim bazı bireyler için yetersiz olabilmektedir. Bu durum hem sanal kayıtarma davranışını sergileyen bireylerin demografik özellikleri hem de sanal kayıtarma türlerinden kaynaklanabilmektedir.

Sanal kayıtarma zarar verici ya da düzen bozucu davranış, yaratıcı sanal kayıtarma ve geliştirici ve öğretici sanal kayıtarma olarak (Anandarajan, Simmers ve D'Ovidio, 2011) şeklinde sınıflandırıldığı gibi Tan ve Demir (2018) tarafından “öğrenme amaçlı”, “sosyal amaçlı”, “bağımlılık boyutlu” ve “düzensiz” amaçlı sanal kayıtarma davranışı olarak sınıflandırılmıştır. Robinson ve Bennett (1995) ile Lim (2002)’in sanal kayıtarma davranışlarını önemli ve önemsiz olarak sınıflandırırken sanal kayıtarmının etkileri ve sonuçları üzerinden değerlendirme yapmıştır. Sanal kayıtarma sınıflandırmasında farklı etkenler söz konusudur. Bunlar bireysel ya da örgütsel olabilmektedir. Bireysel etkenlerde işgörenlerin demografik özelliklerinin önemli bir payı olduğu bilinmektedir (Blanchard ve Henle, 2008).

İşyerinde bireylerin sanal kayıtarma davranışları sergilemesinde demografik değişkenlerin farklılıklar yaratması birçok araştırmacı tarafından kabul edilmektedir (Askew, 2012; Jia, 2008; Liberman,

Seidman, Mckenna ve Buffardi, 2011; Wang, Tian ve Shen, 2013). Demografik değişkenlerin tek başına bir etken olarak görmek yanıltıcı olabilir. Bu konuda araştırmacının ilgisi, kullandığı teknolojik olanaklar, iş yükü, yoğunluğu, çalışma zamanı, ilgi duyulan konu türü, konunun acil ya da önem durumu gibi birçok değişken ile birlikte değerlendirmek daha doğru olacaktır.

Cinsiyet durumu ile ilgili sanal kaytarma davranışlarının ilişkilendirildiği çalışmalarda özellikle bireylerin araştırma konusu ve ilgisine göre farklılıkların olduğu ve kaytarma davranışının buna göre değişkenlik gösterdiği öne sürülmektedir (Al-Shuaibi, Shamsudin ve Subramaniam, 2013; Krishnan, Lim ve Teo, 2010). Erkek ya da kadınların ilgi alanına ve konunun güncelliğine göre sanal kaytarma davranışında farklılık bulunması son derece doğaldır. Örneğin işyerinde çalışma zamanında taraftarı olduğu futbol takımının maçını internette takip etme amacıyla erkeklerin kadınlara göre işten kaytarması sıklıkla karşılaşılan bir durumdur. Diğer yandan eğitim düzeyi, bireyler arasında farklı sanal kaytarma davranışını ortaya çıkarabilmektedir. Eğitim düzeyi yüksek işgörenlerin daha nitelikli içeriklere sahip bilgi arama amacıyla internet kullanımı söz konusu olabilir (Demir, 2010).

Bireylerin yaş durumuna göre sanal kaytarma davranışında farklılıklar görülebilmektedir. Bazı araştırmalarda yaş gruplarıyla birlikte çalışılan sektör ve yapılan işin de sanal kaytarma davranışında farklı sonuçlar olduğu öne sürülmektedir (Holguin, 2016; Messarra, Karkoulian ve McCarthy, 2011). Bu durum aynı zamanda bireyin çalıştığı bölümde de farklılıkların olduğunu ve özellikle ofis işlerinde sanal kaytarma davranışı ile daha sık karşılaşılabilirliğini göstermektedir. Örneğin konaklama işletmelerinde önbüro, restoran ve insan kaynakları bölümlerinde çalışanlar arasında önbüro ve insan kaynakları bölümünün restoranda çalışanlara göre daha fazla sanal kaytarma davranışı sergilemesi mümkündür. Çünkü bu iki bölümde çalışanlar hem ofis düzeninde çalışmakta hem de işleri gereği telefon, bilgisayar gibi araçları ve interneti daha kullanmak durumundadır.

Çalışmada işgörenlerin demografik özellikleri ile sanal kaytarma davranışı arasındaki ilişki belirlenmektedir. Bu çerçevede araştırma;

Sanal kaytarma davranışı işgörenlerin demografik özelliklerine göre farklılık gösterir mi?

Sanal kaytarma davranışı işgörenlerin çalıştığı birime göre farklılık gösterir mi? Sorularını çözmeye yönelik kurgulanmıştır.

3. Yöntem

3.1. Araştırma ölçeği

Araştırmada Tan ve Demir (2018)'in Sanal Kaytarma Davranışı Ölçeği (SKDÖ) kullanılmıştır. Ölçek toplam 22 değişkenden oluşmaktadır. Ölçeğin genel yapı itibariyle geçerlik ve güvenilirlik düzeyleri "Genel α =0.91; KMO Ölçümü=0.916; Bartlett's Test of Sphericity=2966.368; $p < .01$; Açıklanan Varyans Oranı (AVO)=60.02; Genel ortalama=3.24" olarak gerçekleşmiştir

3.2. Veri toplama

Araştırmanın verileri Antalya ili Kemer, Beldibi, Çamyuva, Belek, Kundu bölgelerinde 2017 yılı Mayıs ayında beşli Likert yöntemine göre hazırlanan soru formu kullanılarak 4 ve 5 yıldızlı konaklama işletmelerindeki işgörenler ile yüz yüze görüşme yapılarak toplanmıştır. İşgörelere dağıtılan toplam 600 adet anketten 400'ü değerlendirilmeye alınmıştır.

3.3. Veri analizi

Veriler SPSS 22.0 programı ile analiz edilmiştir. Verilere öncelikle güvenilirlik ve geçerlik analizleri yapılmış ikinci aşamada ise faktör analizi uygulanmıştır. Faktör gruplarının oluşmasında sonraki aşamada demografik değişkenlerin değerlendirilmesinin yapılması için t testi ve Tek Yönlü Anova uygulanmıştır. Ulaşılan bulgular tablolar yardımıyla sunulmuştur.

3.4. Katılımcıların demografik özellikleri

Araştırma kapsamında yer alan katılımcıların demografik özellikleri tablo 1'de görülmektedir. Konaklama işletmelerinde gerçekleştirilen bu araştırmada mümkün olduğunca tüm bölümlerden katılımcı sağlanmıştır. Katılımcıların görev yaptığı bölümler itibariyle en yüksek katılımın %21.8 ile Yiyecek-İçecek bölümünden olduğu görülmektedir. Katılımcıların demografik özellikleri tablosu incelendiğinde yaş grubu itibariyle %31,7 ile en yüksek katılımın 31-40 yaş grubunda olduğu,

%58,3'ünün erkeklerden oluştuğu, %48,8'inin lise mezunu ve %57,8'inin bekar olduğu görülmektedir.

Tablo 1. Katılımcıların demografik özellikleri

Katılımcının	n	%
Görev Yaptığı Bölüm		
Ön büro	57	14,3
Yiyecek-içecek Hiz. (F&B)	87	21,8
Kat Hizmetleri	86	21,5
Mutfak	75	18,8
Muhasebe	27	6,8
İnsan Kaynakları	18	4,5
Diğer	50	12,5
Yaş		
20 ve altı	38	9,5
21-30	90	22,5
31-40	127	31,7
41-50	88	22
51 ve üstü	57	14,3
Cinsiyeti		
Kadın	167	41,8
Erkek	233	58,3
Eğitim Düzeyi		
İlköğretim	73	18,3
Lise	195	48,8
Üniversite	115	28,8
Lisansüstü	17	4,3
Medeni Durumu		
Evli	169	42,3
Bekâr	231	57,8

4. Bulgular

Araştırmada demografik özelliklerin sayısal ve yüzdesel dağılımından sonra genel yapı ve parça güvenilirliği açısından analizler yapılmıştır. Tablo 2'de görüleceği üzere yapılan faktör analizi sonuçlarına göre 4 faktör grubu oluşmuş ve "Öğrenme Amaçlı SKD", "Sosyal Amaçlı SKD", "Bağımlılık Boyutlu SKD" ve "Düzensiz SKD" isimlendirilmiştir. Her bir faktör grubu için ulaşılan değerlerin istatistiksel olarak kabul edilebilir ve diğer analizler için uygun sonuçlar olduğu anlaşılmaktadır.

Katılımcıların demografik özelliklerine sanal kaytarma davranışının farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan t testi, tek yönlü Anova testi sonuçları tablolar yardımıyla açıklanmıştır. Katılımcıların cinsiyet, medeni durum, eğitim durumu, yaş ve çalıştığı bölümler dikkate alınarak yapılan analizlerde belirli durumlara göre sanal kaytarma davranışının farklılaştığı görülmektedir. Tablo 3'de yer alan analiz sonuçlarına göre F değeri varyansın homojen olup olmadığını test etmek için kullanılır. Levene's Testindeki $p < 0,05$ ise varyanslar homojen değildir ve bu durumda "Varyanslar eşit değil" satırındaki t testi "t ve p" anlamlılık değerleri dikkate alınır. Levene's Testindeki $p > 0,05$ ise varyanslar homojendir ve "Varyanslar eşit" satırındaki t testi "t ve p" anlamlılık değerleri dikkate alınır.

Tablo 2. Sanal kaytarma davranışı (SKD) ile ilgili faktör analizi istatistiksel değerleri

	Öğrenme Amaçlı SKD	Sosyal Amaçlı SKD	Bağımlılık Boyutlu SKD	Düzensiz SKD
Özdeğer	7,61	1,46	1,23	1,11
AVO (%)	18,92	16,05	15,06	9,97
Standart sapma	3.82	4.35	4.46	3.33
Ortalama	3.61	3.46	3.01	2.96
α	.84	.80	.80	.78
p	.001	.001	.001	.001
Değişken sayısı	7	5	6	4
Genel $\alpha = 0.91$; KMO Ölçümü = 0.916; Bartlett's Test of Sphericity = 2966.368; $p < .01$; Açıklanan Varyans Oranı (AVO) = 60.02; Genel ortalama = 3.24				

Buna göre birinci faktör olarak belirlenen "Öğrenme amaçlı SKD"nın kadın ve erkeklere göre farklı olup olmadığına yönelik t testi analiz sonuçları varyansların homojen olmadığını göstermektedir. Kadın ve erkeklerin ortalama değerleri arasında

anlamli bir farklılık olduğunu ve erkeklerin kadınlara göre daha fazla "Öğrenme amaçlı sanal kaytarma davranışı" içinde bulunduğunu açıklamaktadır ($t = 2,982$ ve $p < .05$). Bu durum iş yerinde merak ettiği ya da ilgi duyduğu konularla ilgili internette araştırma

yapma, mesleği ve alanı ile ilgili siteleri takip etme, finansal yatırımlarla ilgili web sitelerini ziyaret etme, genel haber sitelerini ziyaret etme, akademik ve bilimsel yayınları ve haberleri ziyaret etme, hobi amaçlı araştırma yapma ve blog sayfalarını okuma amaçlı olarak erkeklerin kadınlara göre daha fazla sanal kaytarma davranışı sergilediğini ortaya koymaktadır. "Sosyal amaçlı SKD" ikinci faktör olarak yer almaktadır. Kadın ve erkeklere göre farklı olup olmadığına yönelik t testi analiz sonuçları varyansların homojen özellik taşımadığını göstermektedir. Kadın ve erkeklerin ortalama değerleri arasında anlamlı bir farklılık olduğunu açıklamaktadır ($t=2,398$ ve $p<.05$). Bu durum iş yerinde sosyal medya hesaplarında paylaşımlarda bulunma, arkadaşlarla sohbet etme, sanal toplulukları/forumları ziyaret etme, gazete, dergi vb. haberlere yorum yapma, e-postalarını kontrol etme amaçlı olarak erkeklerin kadınlara göre daha fazla sanal kaytarma davranışı sergilediğini ortaya koymaktadır. Üçüncü faktör olarak yer alan "Bağımlılık boyutlu SKD"nın kadın ve erkeklere göre farklı olup olmadığına yönelik t testi analiz sonuçlarına

göre varyanslar homojen değildir. Kadın ve erkeklerin ortalama değerleri arasında anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir ($t=3,243$ ve $p<.05$). Bu durum iş yerinde internette oyun oynama, eğlence amaçlı internette dolaşma, internet üzerinden müzik dinleme ya da video izleme, internette bahis/iddia vb. oynama, dosya indirme (müzik, yazılım, video gibi.), kişisel amaçlı alışveriş yapma amaçlı olarak erkeklerin kadınlara göre daha fazla sanal kaytarma davranışı sergilediğini ortaya koymaktadır. Dördüncü ve son faktör olarak belirlenen "Düzensiz SKD"nın kadın ve erkeklere göre farklı olup olmadığına yönelik t testi analiz sonuçları varyansların homojen olmadığını göstermektedir. Kadın ve erkeklerin ortalama değerleri arasında anlamlı bir farklılık söz konusudur ($t=4,191$ ve $p<.05$). Bu durum iş yerinde sporla ilgili web sitelerini ziyaret etme, seyahat/tatil sitelerini ziyaret etme, amaçsızca internette dolaşma, internet üzerinden bankacılık işlemleri yapma (EFT, Havale işlemleri gibi) amaçlı olarak erkeklerin kadınlara göre daha fazla sanal kaytarma davranışı sergilediğini ortaya koymaktadır.

Tablo 3. t-testi: Cinsiyet

Faktör	Cinsiyet	Ort	SS	Levene's Test (Varyansların eşitliği)			t testi		
				F	p	t	p (çift yönlü)	Fark	
Faktör-1: Öğrenme Amaçlı SKD	Kadın	3,16	1,04	Varyanslar eşit	21,321	,000	-3,139	,002	-,29
	Erkek	3,45	,74	Varyanslar eşit değil			-2,982	,003	-,29
Faktör-2: Sosyal Amaçlı SKD	Kadın	3,16	1,05	Varyanslar eşit	13,142	,000	-2,483	,013	-,36
	Erkek	3,52	,83	Varyanslar eşit değil			-2,398	,017	-,36
Faktör-3: Bağımlılık Boyutlu SKD	Kadın	2,84	1,01	Varyanslar eşit	2,907	,342	-3,293	,001	-,33
	Erkek	3,17	,91	Varyanslar eşit değil			-3,243	,001	-,33
Faktör-4: Düzensiz SKD	Kadın	2,95	1,02	Varyanslar eşit	5,810	,116	-4,296	,000	-,41
	Erkek	3,36	,87	Varyanslar eşit değil			-4,191	,000	-,41

Tablo 4. t-testi: Medeni durum

Faktör	Cinsiyet	Ort	SS	Levene's Test (Varyansların eşitliği)			t testi		
				F	p	t	p (çift yönlü)	Fark	
Faktör-1: Öğrenme Amaçlı SKD	Evli	3,24	,95	Varyanslar eşit	3,195	,075	-1,622	,106	-,15
	Bekar	3,39	,84	Varyanslar eşit değil			-1,591	,112	-,15
Faktör-2: Sosyal Amaçlı SKD	Evli	3,26	1,01	Varyanslar eşit	3,432	,065	-2,820	,005	-,27
	Bekar	3,53	,87	Varyanslar eşit değil			-2,764	,006	-,27
Faktör-3: Bağımlılık Boyutlu SKD	Evli	2,86	1,01	Varyanslar eşit	2,514	,114	-3,015	,003	-,40
	Bekar	3,16	,91	Varyanslar eşit değil			-2,973	,003	-,40
Faktör-4: Düzensiz SKD	Evli	3,03	,99	Varyanslar eşit	2,287	,131	-2,929	,004	-,28
	Bekar	3,31	,91	Varyanslar eşit değil			-2,894	,004	-,28

"Öğrenme amaçlı SKD"nın katılımcıların medeni durumlarına göre karşılaştırılmasına yönelik analiz t

testi ile yapılmıştır. Varyanslar homojen özellik taşımaktadır. Öğrenme amaçlı sanal kaytarma

davranışı evli ve bekar katılımcılara göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($t=1,622$ ve $p>.05$). Diğer bir evli ve bekar katılımcılar merak ettiği ya da ilgi duyduğu konularla ilgili internette araştırma yapma, mesleği ve alanıyla ilgili siteleri takip etme, finansal yatırımla ilgili web sitelerini ziyaret etme, genel haber sitelerini ziyaret etme, akademik ve bilimsel yayınları ve haberleri takip etme, hobi amaçlı araştırma yapma ve blog sayfalarını okuma amaçlı davranışlarda birbirinden farklı bir durum sergilememektedir. Yapılan t testinde “Sosyal amaçlı SKD”nın katılımcıların medeni durumlarına göre karşılaştırılmasında varyanslar homojen değildir. Sosyal amaçlı sanal kaytarma davranışı evli ve bekar katılımcılara göre anlamlı bir farklılık söz konusudur ($t=2,764$ ve $p<.05$). Evli katılımcılar sosyal medya hesaplarında paylaşımlarda bulunma, arkadaşlarla sohbet etme, sanal toplulukları/forumları ziyaret etme, gazete, dergi vb. haberlere yorum yapma, e-postaları kontrol etme amaçlı davranışlarda bekarlara göre farklı bir durum sergilemektedir. Medeni durumlarına göre “Bağımlılık boyutlu SKD” evli ve bekar katılımcılara göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t=2,973$ ve $p<.05$). Evli katılımcılar internette oyun oynama, eğlence amaçlı internette dolaşma, internet üzerinden müzik dinleme ya da video izleme, internette bahis/iddia vb. oynama, dosya indirme (müzik, yazılım, video gibi.), kişisel amaçlı alışveriş yapma amaçlı davranışlarda bekarlara göre farklı bir durum sergilemektedir. Aynı şekilde “Düzensiz SKD” da evli ve bekar katılımcılar arasında anlamlı bir farklılık vardır ($t=2,894$ ve $p<.05$). Evli katılımcılar sporla ilgili web sitelerini ziyaret etme, seyahat/tatil sitelerini ziyaret etme, amaçsızca internette dolaşma, internet üzerinden bankacılık işlemleri yapma (EFT, Havale

işlemleri gibi) amaçlı davranışlarda bekarlara göre daha fazla sanal kaytarma davranışı yapmaktadır.

Araştırmada katılımcıların yaş gruplarına göre “Öğrenme amaçlı SKD”nın farklılık göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Tek Yönlü Anova analizinde varyansların homojen olmaması nedeniyle Post Hoc testlerinden Games-Howell uygulanmıştır. Ulaşılan bulgular “20 ve altı” yaş grubundaki katılımcılar ile “21-30” ve “31-40” yaş grubundakiler ve “21-30” yaş grubundaki katılımcılar ile “31-40” yaş grubundakilerin “Öğrenme Amaçlı SKD” ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir. Buna karşın, “20 ve altı” yaş grubu ile “41-50” yaş grubu arasındaki karşılaştırmada “20 ve altı” yaş grubu lehine, “21-30” yaş grubu ile “41-50” yaş grubu arasındaki karşılaştırmada “21-30” yaş grubu lehine, “31-40” yaş grubu ile “41-50” yaş grubu arasındaki karşılaştırmada “31-40” yaş grubu lehine, “51 ve üstü” yaş grubunu “20 ve altı”, “21-30”, “31-40” ve “41-50” yaş grubundakilerle karşılaştırmada “51 ve üstü” yaş grubu lehine anlamlı bir fark söz konusudur. Buradan hareketle “51 ve üstü” yaş grubunda yer alan katılımcıların diğer yaş gruplarında yer alan katılımcılardan daha fazla “Öğrenme amaçlı SKD” gösterdikleri anlaşılmaktadır. Diğer bir deyişle, “51 ve üstü” yaş grubunda yer alan katılımcılar merak ettiği ya da ilgi duyduğu konularla ilgili internette araştırma yapma, mesleği ve alanıyla ilgili siteleri takip etme, genel haber sitelerini ziyaret etme, bilimsel yayınları ve haberleri takip etme, hobi amaçlı araştırma yapma ve blog sayfalarını okuma konusunda diğer yaş gruplarında yer alan katılımcılara göre daha fazla sanal kaytarma eğilimi içerisindedir.

Tablo 5. Sanal kaytarma davranışının katılımcıların yaş gruplarına göre karşılaştırılmasına ilişkin Anova analizi sonuçları (Varyansın homojenlik testi)

Faktörler		Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Ortalama kare	F	P	TEST
Öğrenme Amaçlı SKD	Grup içi	56,010	4	14,002	17,329	,000	Games-Howel
	Gruplar arası	738,550	914	,808			
	Toplam	794,560	918				
Sosyal Amaçlı SKD	Grup içi	77,278	4	19,319	22,322	,000	Games-Howel
	Gruplar arası	803,162	928	,865			
	Toplam	880,440	932				
Bağımlılık Boyutlu SKD	Grup içi	98,293	4	24,573	28,300	,000	Games-Howel
	Gruplar arası	808,393	931	,868			
	Toplam	906,686	935				
Düzensiz SKD	Grup içi	91,065	4	22,766	26,430	,000	Games-Howel
	Gruplar arası	806,240	936	,861			
	Toplam	897,304	940				

* $p<.05$

Tablo 6. "Öğrenme Amaçlı SKD" katılımcıların yaş gruplarına göre karşılaştırması (Post Hoc Tests Çoklu Karşılaştırma)

(I) YAŞ	(J) YAŞ	Ortalama farkı (I-J)	Standart hata	Anlamlılık (p)	Sonuç
20 ve Altı	21-30	-,23028	,13777	,461	Anlamlı bir fark yoktur
	31-40	-,16745	,13858	,747	Anlamlı bir fark yoktur
	41-50	,50624(*)	,17034	,030	"20 ve altı" yaş grubu lehine anlamlı bir fark vardır.
	51 ve üstü	-,46458(*)	,14615	,020	"51 ve üstü" yaş grubu lehine anlamlı bir fark vardır.
21-30	31-40	,06283	,06236	,852	Anlamlı bir fark yoktur
	41-50	,73652(*)	,11705	,000	"21-30" yaş grubu lehine anlamlı bir fark vardır.
	51 ve üstü	-,23430(*)	,07774	,039	"51 ve üstü" yaş grubu lehine anlamlı bir fark vardır.
31-40	41-50	,67369(*)	,11800	,000	"31-40" yaş grubu lehine anlamlı bir fark vardır.
	51 ve üstü	-,29713(*)	,07917	,006	"51 ve üstü" yaş grubu lehine anlamlı bir fark vardır.
41-50	51 ve üstü	-,97081(*)	,12681	,000	"51 ve üstü" yaş grubu lehine anlamlı bir fark vardır.

* p<.05

Tablo 7. "Sosyal Amaçlı SKD" katılımcıların yaş gruplarına göre karşılaştırılması (Post Hoc Tests Çoklu karşılaştırma)

(I) YAŞ	(J) YAŞ	Ortalama farkı (I-J)	Standart hata	Anlamlılık (p)	Sonuç
20 ve Altı	21-30	-,20977	,14310	,589	Anlamlı bir fark yoktur
	31-40	,03081	,14396	1,000	Anlamlı bir fark yoktur
	41-50	,66468(*)	,17262	,002	"20 ve altı" yaş grubu lehine anlamlı bir fark vardır.
	51 ve üstü	-,52564(*)	,18367	,045	"51 ve üstü" yaş grubu lehine anlamlı bir fark vardır.
21-30	31-40	,24058(*)	,06528	,002	"21-30" yaş grubu lehine anlamlı bir fark vardır.
	41-50	,87445(*)	,11547	,000	"21-30" yaş grubu lehine anlamlı bir fark vardır.
	51 ve üstü	-,31587	,13142	,148	"51 ve üstü" yaş grubu lehine anlamlı bir fark vardır.
31-40	41-50	,63387(*)	,11654	,000	"41-50" yaş grubu lehine anlamlı bir fark vardır.
	51 ve üstü	-,55645(*)	,13236	,002	"51 ve üstü" yaş grubu lehine anlamlı bir fark vardır.
41-50	51 ve üstü	-1,19032(*)	,16306	,000	"51 ve üstü" yaş grubu lehine anlamlı bir fark vardır.

Tablo 8. "Bağımlılık Boyutlu SKD" katılımcıların yaş gruplarına göre karşılaştırılması (Post Hoc Tests Çoklu karşılaştırma)

(I) YAŞ	(J) YAŞ	Ortalama farkı (I-J)	Standart hata	Anlamlılık (p)	Sonuç
20 ve Altı	21-30	-,06224	,15043	,994	Anlamlı bir fark yoktur
	31-40	,33897	,14949	,175	Anlamlı bir fark yoktur
	41-50	,88851(*)	,16963	,000	"20 ve altı" yaş grubu lehine anlamlı bir fark vardır.
	51 ve üstü	-,31579	,36457	,907	Anlamlı bir fark yoktur
21-30	31-40	,40122(*)	,06553	,000	"21-30" yaş grubu lehine anlamlı bir fark vardır.
	41-50	,95075(*)	,10354	,000	"21-30" yaş grubu lehine anlamlı bir fark vardır.
	51 ve üstü	-,25355	,33891	,942	"51 ve üstü" yaş grubu lehine anlamlı bir fark vardır.
31-40	41-50	,54954(*)	,10216	,000	"41-50" yaş grubu lehine anlamlı bir fark söz konusudur.
	51 ve üstü	-,65476	,33849	,333	Anlamlı bir fark yoktur
41-50	51 ve üstü	-1,20430*	,34786	,017	"51 ve üstü" yaş grubu lehine anlamlı bir fark vardır.

Araştırmada katılımcıların yaş gruplarına göre "Sosyal amaçlı SKD"nın farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Tek Yönlü Anova analizi sonuçlarına göre ulaşılan bulgular "20 ve altı" yaş grubundaki katılımcılar ile

"21-30" ve "31-40" yaş grubundakilerin "Sosyal amaçlı SKD" ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir. Buna karşın, "20 ve altı" yaş grubu ile "41-50" yaş grubu arasındaki karşılaştırmada "20 ve altı" yaş grubu lehine, "21-30"

yaş grubu ile "31-40" ve "41-50" yaş grubu arasındaki karşılaştırmada "21-30" yaş grubu lehine, "31-40" yaş grubu ile "41-50" yaş grubu arasındaki karşılaştırmada "41-50" yaş grubu lehine, "51 ve üstü" yaş grubunu "20 ve altı", "21-30", "31-40" ve "41-50" yaş grubundakilerle karşılaştırmada "51 ve üstü" yaş grubu lehine anlamlı bir fark söz konusudur. Buradan hareketle "51 ve üstü" yaş grubunda yer alan katılımcıların diğer yaş gruplarında yer alan katılımcılardan daha fazla "Sosyal amaçlı SKD" gösterdikleri anlaşılmaktadır. Diğer bir deyişle, "51 ve üstü" yaş grubunda yer alan katılımcılar sosyal medya hesaplarında paylaşımlarda bulunma, arkadaşlarla sohbet etme, sanal toplulukları/forumları ziyaret etme, gazete, dergi vb. haberlere yorum yapma, e-postalarını kontrol etme konusunda diğer yaş gruplarında yer alan katılımcılara göre daha fazla sanal kaytarma eğilimi içerisindedir.

Diğer yandan "Bağımlılık boyutlu SKD" bulgularında "20 ve altı" yaş grubundaki katılımcılar ile "21-30", "31-40" ve "51 ve üstü" yaş grubundakiler ve "31-40" yaş grubundaki katılımcılar ile "51 ve üstü" yaş grubundakilerin "Bağımlılık Boyutlu SKD" ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir. Buna karşın, "20 ve altı" yaş grubu ile "41-50" yaş grubu arasındaki karşılaştırmada "20 ve altı" yaş grubu lehine, "21-30" yaş grubu ile "31-40" ve "41-50" yaş grubu arasındaki karşılaştırmada "21-30" yaş grubu lehine, "31-40" yaş grubu ile "41-50" yaş grubu arasındaki karşılaştırmada "41-50" yaş grubu lehine, "51 ve üstü" yaş grubunu "21-30" ve "41-50" yaş grubundakilerle karşılaştırmada "51 ve üstü" yaş grubu lehine anlamlı bir fark söz konusudur. Buradan hareketle, "21-30" ve "51 ve üstü" yaş grubunda yer

alan katılımcıların diğer yaş gruplarında yer alan katılımcılardan daha fazla "Bağımlılık Boyutlu SKD" gösterdikleri anlaşılmaktadır. Diğer bir deyişle, "21-30" ve "51 ve üstü" yaş grubunda yer alan katılımcılar internette oyun oynama, eğlence amaçlı internette dolaşma, internet üzerinden müzik dinleme, internette bahis/iddia vb. oynama, dosya indirme, kişisel amaçlı alışveriş yapma konusunda diğer yaş gruplarında yer alan katılımcılara göre daha fazla sanal kaytarma eğilimi içerisindedir.

"Düzensiz SKD"nın bulguları "20 ve altı" yaş grubundaki katılımcılar ile "21-30" ve "31-40" yaş grubundakilerin "Düzensiz SKD" ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir. Buna karşın, "20 ve altı" yaş grubu ile "41-50" yaş grubu arasındaki karşılaştırmada "20 ve altı" yaş grubu lehine, "21-30" yaş grubu ile "31-40" ve "41-50" yaş grubu arasındaki karşılaştırmada "21-30" yaş grubu lehine, "31-40" yaş grubu ile "41-50" yaş grubu arasındaki karşılaştırmada "41-50" yaş grubu lehine, "51 ve üstü" yaş grubunu "20 ve altı", "21-30", "31-40" ve "41-50" yaş grubundakilerle karşılaştırmada "51 ve üstü" yaş grubu lehine anlamlı bir fark söz konusudur. Buradan hareketle "51 ve üstü" yaş grubunda yer alan katılımcıların diğer yaş gruplarında yer alan katılımcılardan daha fazla "Düzensiz SKD" gösterdikleri anlaşılmaktadır. Diğer bir deyişle, "51 ve üstü" yaş grubunda yer alan katılımcılar olduğunda sporla ilgili web sitelerini ziyaret etme, seyahat/tatil sitelerini ziyaret etme, amaçsızca internette dolaşma, internet üzerinden bankacılık işlemleri yapma konusunda diğer yaş gruplarında yer alan katılımcılara göre daha fazla sanal kaytarma eğilimi içerisindedir.

Tablo 9. "Düzensiz SKD" katılımcıların yaş gruplarına göre karşılaştırması (Post Hoc Tests Çoklu Karşılaştırma)

(I) YAŞ	(J) YAŞ	Ortalama farkı (I-J)	Standart hata	Anlamlılık (p)	Sonuç
20 ve Altı	21-30	-,27103	,16290	,466	Anlamlı bir fark yoktur
	31-40	,02229	,16294	1,000	Anlamlı bir fark yoktur
	41-50	,64219(*)	,18178	,006	"20 ve altı" yaş grubu lehine anlamlı bir fark vardır.
21-30	51 ve üstü	-,75625(*)	,21956	,010	"51 ve üstü" yaş grubu lehine anlamlı bir fark vardır.
	31-40	,29333(*)	,06611	,000	"21-30" yaş grubu lehine anlamlı bir fark vardır.
	41-50	,91322(*)	,10423	,000	"21-30" yaş grubu lehine anlamlı bir fark vardır.
31-40	51 ve üstü	-,48522(*)	,16133	,045	"51 ve üstü" yaş grubu lehine anlamlı bir fark vardır.
	41-50	,61989(*)	,10429	,000	"41-50" yaş grubu lehine anlamlı bir fark vardır.
	51 ve üstü	-,77854(*)	,16137	,001	"51 ve üstü" yaş grubu lehine anlamlı bir fark vardır.
41-50	51 ve üstü	-1,39844*	,18037	,000	"51 ve üstü" yaş grubu lehine anlamlı bir fark vardır.

Tablo 10. Sanal kaytarma davranışının katılımcıların eğitim düzeylerine göre karşılaştırmasına ilişkin Anova analizi sonuçları (Varyansların homojenlik testi)

Faktörler		Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Ortalama kare	F	p	TEST
Öğrenme Amaçlı SKD	Grup içi	21,580	2	10,790	14,332	,031	Games-Howel
	Gruplar arası	286,838	381	,753			
	Toplam	308,418	383				
Sosyal Amaçlı SKD	Grup içi	23,349	2	11,675	14,116	,186	Hochberg's GT2
	Gruplar arası	317,589	384	,827			
	Toplam	340,939	386				
Bağımlılık Boyutlu SKD	Grup içi	7,444	2	3,722	4,083	,857	Hochberg's GT2
	Gruplar arası	350,050	384	,912			
	Toplam	357,494	386				
Düzensiz SKD	Grup içi	20,859	2	10,430	11,937	,090	Hochberg's GT2
	Gruplar arası	337,257	386	,874			
	Toplam	358,116	388				

Tablo 20. "Öğrenme Amaçlı SKD" katılımcıların eğitim düzeylerine göre karşılaştırması (Post Hoc Tests Çoklu Karşılaştırma)

(I) EGITIM	(J) EGITIM	Ortalama farkı (I-J)	Standart hata	Anlamlılık (p)	Sonuç
İlköğretim	Lise	-,32815(*)	,13480	,043	Lise mezunları lehine anlamlı bir fark vardır.
	Üniversite	-,67588(*)	,14003	,000	Üniversite mezunları lehine anlamlı bir fark vardır.
Lise	Üniversite	-,34773(*)	,09552	,001	Üniversite mezunları lehine anlamlı bir fark vardır.

"Öğrenme amaçlı SKD" için uygulanan Games-Howell testi sonuçlarına göre "İlköğretim" eğitim düzeyindeki katılımcılar ile "Lise" eğitim düzeyindekiler arasındaki karşılaştırmada "Lise" mezunları lehine anlamlı bir fark söz konusudur. "Üniversite" eğitim düzeyindekileri "Lise" ve "İlköğretim" düzeyindekilerle karşılaştırmada "Üniversite" mezunları lehine anlamlı bir fark söz konusudur. Buradan hareketle, "Üniversite" eğitim düzeyinde yer alan katılımcıların diğer eğitim düzeyinde yer alan katılımcılardan daha fazla "Öğrenme amaçlı SKD" gösterdikleri anlaşılmaktadır. Diğer bir deyişle, "Üniversite" mezunu düzeyinde yer alan katılımcılar merak ettiği ya da ilgi duyduğu konularla ilgili internette araştırma yapma, mesleği ve alanıyla ilgili siteleri takip etme, finansal yatırımla ilgili web sitelerini ziyaret etme, genel haber sitelerini ziyaret etme, akademik ve bilimsel yayınları ve haberleri takip etme, hobi amaçlı araştırma yapma ve blog sayfalarını okuma konusunda diğer eğitim düzeyinde yer alan katılımcılara göre daha fazla sanal kaytarma eğilimi içerisindedir.

"Sosyal amaçlı SKD" için Hochberg's GT2 testi uygulanmıştır. Ulaşılan bulgular "İlköğretim" eğitim

düzeyindeki katılımcılar ile "Lise" eğitim düzeyindekiler arasındaki karşılaştırmada "Lise" mezunları lehine, "İlköğretim" eğitim düzeyindeki katılımcılar ile "Üniversite" eğitim düzeyindekiler arasındaki karşılaştırmada ise "Üniversite mezunları lehine anlamlı bir fark söz konusudur. Buna karşın, "Lise" eğitim düzeyindekiler "Üniversite" düzeyindekilerle karşılaştırıldığında anlamlı bir farklılık söz konusu değildir. Buradan hareketle "Lise" ve "Üniversite" eğitim düzeyinde yer alan katılımcıların diğer eğitim düzeyinde yer alan katılımcılardan daha fazla "Sosyal Amaçlı SKD" gösterdikleri anlaşılmaktadır. Diğer bir deyişle, "Lise" ve "Üniversite" mezunu düzeyinde yer alan katılımcılar sosyal medya hesaplarında paylaşımlarda bulunma, arkadaşlarla sohbet etme, sanal toplulukları/forumları ziyaret etme, gazete, dergi vb. haberlere yorum yapma, e-postaları kontrol etme konusunda ilköğretim düzeyinde yer alan katılımcılara göre daha fazla sanal kaytarma eğilimi içerisindedir.

"Bağımlılık boyutlu SKD" bulguları "İlköğretim" eğitim düzeyindeki katılımcılar ile "Lise" eğitim düzeyindekilerin ve "Lise" eğitim düzeyindeki katılımcılar ile "Üniversite" düzeyindekilerin

"Bağımlılık Boyutlu SKD" ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir. Buna karşın "İlköğretim" eğitim düzeyindeki katılımcılar ile "Üniversite" düzeyindekiler karşılaştırıldığında "Üniversite" mezunları lehine anlamlı bir fark söz konusudur. Buradan hareketle "Üniversite" eğitim düzeyinde yer alan katılımcıların diğer eğitim düzeyinde yer alan katılımcılardan daha fazla "Bağımlılık Boyutlu SKD" gösterdikleri anlaşılmaktadır. Diğer bir deyişle, "Üniversite" mezunu düzeyinde yer alan katılımcılar internette oyun oynama, eğlence amaçlı internette dolaşma, internet üzerinden müzik dinleme ya da video izleme, internette bahis/iddia vb. oynama, dosya indirme (müzik, yazılım, video gibi.), kişisel amaçlı alışveriş yapma konusunda diğer eğitim düzeyinde yer alan katılımcılara göre daha fazla sanal kaytarma eğilimi içerisindedir.

"Düzensiz SKD" bulgularına göre "İlköğretim" eğitim düzeyindeki katılımcılar ile "Lise" eğitim

düzeyindekiler arasındaki karşılaştırmada "Lise" mezunları lehine, "İlköğretim" eğitim düzeyindeki katılımcılar ile "Üniversite" eğitim düzeyindekiler arasındaki karşılaştırmada ise "Üniversite mezunları lehine anlamlı bir fark söz konusudur. Buna karşın, "Lise" eğitim düzeyindekiler "Üniversite" düzeyindekilerle karşılaştırıldığında anlamlı bir farklılık söz konusu değildir. Buradan hareketle "Lise" ve "Üniversite" eğitim düzeyinde yer alan katılımcıların "İlköğretim" eğitim düzeyinde yer alan katılımcılardan daha fazla "Düzensiz SKD" gösterdikleri anlaşılmaktadır. Diğer bir deyişle, "Lise" ve "Üniversite" mezunu düzeyinde yer alan katılımcılar sporla ilgili web sitelerini ziyaret etme, seyahat/tatil sitelerini ziyaret etme, amaçsızca internette dolaşma, internet üzerinden bankacılık işlemleri yapma (EFT, Havale işlemleri gibi) konusunda ilköğretim düzeyinde yer alan katılımcılara göre daha fazla sanal kaytarma eğilimi içerisindedir.

Tablo 11. "Sosyal Amaçlı SKD" katılımcıların eğitim düzeylerine göre karşılaştırması (Post Hoc Tests Çoklu Karşılaştırma)

(I) EGITIM	(J) EGITIM	Ortalama farkı (I-J)	Standart hata	Anlamlılık (p)	Sonuç
İlköğretim	Lise	-,48511(*)	,12604	,000	Lise mezunları lehine anlamlı bir fark vardır.
	Üniversite	-,71142(*)	,13416	,000	Üniversite mezunları lehine anlamlı bir fark vardır.
Lise	Üniversite	-,22631	,10446	,090	Anlamlı bir fark yoktur

Tablo 12. "Bağımlılık Boyutlu SKD" katılımcıların eğitim düzeylerine göre karşılaştırması (Post Hoc Tests Çoklu Karşılaştırma)

(I) EGITIM	(J) EGITIM	Ortalama farkı (I-J)	Standart hata	Anlamlılık (p)	Sonuç
İlköğretim	Lise	-,30369	,13197	,064	Anlamlı bir fark yoktur
	Üniversite	-,39218(*)	,13984	,016	Üniversite mezunları lehine anlamlı bir fark vardır.
Lise	Üniversite	-,08849	,10952	,804	Anlamlı bir fark yoktur

Tablo 13. "Düzensiz SKD" katılımcıların eğitim düzeylerine göre karşılaştırması (Post Hoc Tests Çoklu Karşılaştırma)

(I) EGITIM	(J) EGITIM	Ortalama farkı (I-J)	Standart hata	Anlamlılık (p)	Sonuç
İlköğretim	Lise	-,46466(*)	,12927	,001	Lise mezunları lehine anlamlı bir fark vardır.
	Üniversite	-,67262(*)	,13809	,000	Üniversite mezunları lehine anlamlı bir fark vardır.
Lise	Üniversite	-,20796	,10728	,151	Anlamlı bir fark yoktur

Tablo 14. Sanal kaytarma davranışının katılımcıların çalıştığı bölümlere göre karşılaştırmasına ilişkin Anova analizi sonuçları (Varyansların homojenlik testi)

Faktörler		Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Ortalama kare	F	P	TEST
Öğrenme Amaçlı SKD	Grup içi	44,171	6	7,362	10,503	,000	Games-Howel
	Gruplar arası	264,247	377	,701			
	Toplam	308,418	383				
Sosyal Amaçlı SKD	Grup içi	43,019	6	7,170	9,145	,000	Games-Howel
	Gruplar arası	297,919	380	,784			
	Toplam	340,939	386				
Bağımlılık Boyutlu SKD	Grup içi	23,719	6	3,953	4,501	,000	Games-Howel
	Gruplar arası	333,775	380	,878			
	Toplam	357,494	386				
Düzensiz SKD	Grup içi	31,595	6	5,266	6,161	,000	Games-Howel
	Gruplar arası	326,521	382	,855			
	Toplam	358,116	388				

Tablo 15. "Öğrenme Amaçlı SKD" katılımcıların çalıştığı bölümlere göre karşılaştırması (Post Hoc Tests Çoklu Karşılaştırma)

(I) BÖLÜM	(J) BÖLÜM	Ortalama farkı (I-J)	Standart hata	Anlamlılık (p)	Sonuç
Önbüro	F&B	,08210	,11594	,992	Anlamli bir fark yoktur
	Kat Hiz	,82766(*)	,15553	,000	Önbüro çalışanları lehine anlamlı bir fark vardır.
	Mutfak	,13193	,12073	,929	Anlamli bir fark yoktur
	Muhasebe	-,13689	,14325	,961	Anlamli bir fark yoktur
	IKY	-,24645	,18824	,841	Anlamli bir fark yoktur
F&B	Kat Hiz	,74556(*)	,15039	,000	F&B çalışanları lehine anlamlı bir fark vardır.
	Mutfak	,04983	,11404	,999	Anlamli bir fark yoktur
	Muhasebe	-,21900	,13765	,689	Anlamli bir fark yoktur
	IKY	-,32855	,18402	,570	Anlamli bir fark yoktur
Kat Hiz	Mutfak	-,69573(*)	,15412	,000	Mutfak çalışanları lehine anlamlı bir fark vardır.
	Muhasebe	-,96456(*)	,17233	,000	Muhasebe çalışanları lehine anlamlı bir fark vardır.
	IKY	-1,07411(*)	,21122	,000	İKY çalışanları lehine anlamlı bir fark vardır.
Mutfak	Muhasebe	-,26883	,14171	,491	Anlamli bir fark yoktur
	IKY	-,37838	,18708	,426	Anlamli bir fark yoktur
Muhasebe	IKY	-,10955	,20234	,998	Anlamli bir fark yoktur

Araştırmada katılımcıların çalıştığı bölümlere göre "Öğrenme Amaçlı SKD"nın farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Tek Yönlü Anova analizinde varyansların homojen olmaması nedeniyle Post Hoc testlerinden Games-Howell uygulanmıştır. Ulaşılan bulgular "Önbüro" bölümünde çalışan katılımcılar ile "F&B", "Mutfak", "Muhasebe" ve "IKY" bölümlerinde çalışanların "Öğrenme Amaçlı SKD" ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir. "F&B" bölümünde çalışan katılımcılar ile "Mutfak", "Muhasebe" ve "IKY" bölümlerinde çalışanların

"Öğrenme Amaçlı SKD" ortalamaları arasında da anlamlı bir farklılık söz konusu değildir. Buna karşın "Kat Hizmetleri" bölümünde çalışan katılımcıların "Önbüro" bölümündekilerle karşılaştırılmasında "Önbüro" çalışanları lehine, "Kat Hizmetleri" bölümünde çalışan katılımcıların "F&B" bölümündekilerle karşılaştırılmasında "F&B" çalışanları lehine, "Kat Hizmetleri" bölümünde çalışan katılımcıların "Mutfak" bölümündekilerle karşılaştırılmasında "Mutfak" çalışanları lehine, "Kat Hizmetleri" bölümünde çalışan katılımcıların "Muhasebe" bölümündekilerle karşılaştırılmasında

"Muhasebe" çalışanları lehine, "Kat Hizmetleri" bölümünde çalışan katılımcıların "IKY" bölümündekilerle karşılaştırılmasında "IKY" çalışanları lehine anlamlı bir fark söz konusudur. "Mutfak" bölümünde çalışan katılımcılar ile "muhasebe" ve "IKY" bölümünününde çalışanların, "Muhasebe" bölümünde çalışan katılımcılar ile "IKY" bölümünde çalışanların "Öğrenme Amaçlı SKD" ortalamaları arasında da anlamlı bir farklılık söz konusu değildir. Buradan hareketle, "Önbüro", "F&B", "Mutfak", "Muhasebe" ve "IKY" bölümünde çalışan katılımcıların "Kat Hizmetleri" bölümünde yer alan katılımcılardan daha fazla "Öğrenme Amaçlı SKD" gösterdikleri anlaşılmaktadır. Diğer bir deyişle, Önbüro", "F&B", "Mutfak", "Muhasebe" ve "IKY" bölümünde çalışan katılımcılar merak ettiği ya da ilgi duyduğu konularla ilgili internette araştırma yapma, mesleği ve alanıyla ilgili siteleri takip etme, finansal yatırımla ilgili web sitelerini ziyaret etme, genel haber sitelerini ziyaret etme, akademik ve bilimsel yayınları ve haberleri takip etme, hobi amaçlı araştırma yapma ve blog sayfalarını okuma konusunda kat hizmetleri bölümünde çalışan katılımcılara göre daha fazla sanal kaytarma eğilimi içerisindedir.

"Sosyal amaçlı SKD" bulguları "Önbüro" bölümünde çalışan katılımcılar ile "F&B", "Mutfak", "Muhasebe" ve "IKY" bölümlerinde çalışanların "Sosyal Amaçlı SKD" ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir. "F&B" bölümünde çalışan katılımcılar ile "Mutfak", "Muhasebe" ve "IKY" bölümlerinde çalışanların "Sosyal Amaçlı SKD" ortalamaları arasında da anlamlı bir farklılık söz konusu değildir. Buna karşın, "Kat Hizmetleri" bölümünde çalışan katılımcıların "Önbüro" bölümündekilerle karşılaştırılmasında "Önbüro" çalışanları lehine, "Kat Hizmetleri" bölümünde çalışan katılımcıların "F&B" bölümündekilerle karşılaştırılmasında "F&B" çalışanları lehine, "Kat Hizmetleri" bölümünde çalışan katılımcıların "Mutfak" bölümündekilerle karşılaştırılmasında "Mutfak" çalışanları lehine, "Kat Hizmetleri" bölümünde çalışan katılımcıların "Muhasebe" bölümündekilerle karşılaştırılmasında "Muhasebe" çalışanları lehine, "Kat Hizmetleri" bölümünde çalışan katılımcıların "IKY" bölümündekilerle karşılaştırılmasında "IKY"

çalışanları lehine anlamlı bir fark söz konusudur. "Mutfak" bölümünde çalışan katılımcılar ile "muhasebe" ve "IKY" bölümünününde çalışanların, "Muhasebe" bölümünde çalışan katılımcılar ile "IKY" bölümünde çalışanların "Sosyal amaçlı SKD" ortalamaları arasında da anlamlı bir farklılık söz konusu değildir. Buradan hareketle "Önbüro", "F&B", "Mutfak", "Muhasebe" ve "IKY" bölümünde çalışan katılımcıların "Kat Hizmetleri" bölümünde yer alan katılımcılardan daha fazla "Sosyal Amaçlı SKD" gösterdikleri anlaşılmaktadır. Diğer bir deyişle, Önbüro", "F&B", "Mutfak", "Muhasebe" ve "IKY" bölümünde çalışan katılımcılar sosyal medya hesaplarında paylaşımlarda bulunma, arkadaşlarla sohbet etme, sanal toplulukları/forumları ziyaret etme, gazete, dergi vb. haberlere yorum yapma, e-postalarını kontrol etme konusunda kat hizmetleri bölümünde çalışan katılımcılara göre daha fazla sanal kaytarma eğilimi içerisindedir.

"Bağımlılık boyutlu SKD" bulguları "Önbüro" bölümünde çalışan katılımcılar ile "F&B", "Kat Hizmetleri", "Mutfak", "Muhasebe" ve "IKY" bölümlerinde çalışanların "Bağımlılık Boyutlu SKD" ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir. "F&B" bölümünde çalışan katılımcılar ile "Mutfak", "Muhasebe" ve "IKY" bölümlerinde çalışanların "Bağımlılık Boyutlu SKD" ortalamaları arasında da anlamlı bir farklılık söz konusu değildir. Buna karşın, "Kat Hizmetleri" bölümünde çalışan katılımcıların "F&B" bölümündekilerle karşılaştırılmasında "F&B" çalışanları lehine, "Kat Hizmetleri" bölümünde çalışan katılımcıların "Mutfak" bölümündekilerle karşılaştırılmasında "Mutfak" çalışanları lehine anlamlı bir fark söz konusudur. "Muhasebe" bölümünde çalışan katılımcılar ile "Kat Hizmetleri", "Mutfak" ve "IKY" bölümünde çalışanların ve "IKY" bölümünde çalışan katılımcılar ile "Kat Hizmetleri", ve "Mutfak" bölümünde çalışanların "Bağımlılık Boyutlu SKD" ortalamaları arasında da anlamlı bir farklılık söz konusu değildir. Buradan hareketle ""F&B" ve "Mutfak", bölümünde çalışan katılımcıların diğer bölümlerde çalışan katılımcılardan daha fazla "Bağımlılık Boyutlu SKD" gösterdikleri anlaşılmaktadır.

Tablo 16. "Sosyal Amaçlı SKD" katılımcıların çalıştığı bölümlere göre karşılaştırması (Post Hoc Tests Çoklu Karşılaştırma)

(I) BÖLÜM	(J) BÖLÜM	Ortalama farkı (I-J)	Standart hata	Anlamlılık (p)	Sonuç
Önbüro	F&B	-,14242	,12895	,926	Anlamlı bir fark yoktur
	Kat Hiz	,75997(*)	,16528	,000	Ön büro çalışanları lehine anlamlı bir fark vardır.
	Mutfak	,12505	,14303	,976	Anlamlı bir fark yoktur
	Muhasebe	,00079	,18686	1,000	Anlamlı bir fark yoktur
F&B	IKY	-,15084	,21447	,991	Anlamlı bir fark yoktur
	Kat Hiz	,90238(*)	,15002	,000	F&B çalışanları lehine anlamlı bir fark vardır.
	Mutfak	,26747	,12509	,337	Anlamlı bir fark yoktur
	Muhasebe	,14321	,17351	,981	Anlamlı bir fark yoktur
Kat Hiz	IKY	-,00842	,20294	1,000	Anlamlı bir fark yoktur
	Mutfak	-,63492(*)	,16228	,003	Mutfak çalışanları lehine anlamlı bir fark vardır.
	Muhasebe	-,75917(*)	,20198	,006	Muhasebe çalışanları lehine anlamlı bir fark vardır.
	IKY	-,91081(*)	,22776	,006	IKY çalışanları lehine anlamlı bir fark vardır.
Mutfak	Muhasebe	-,12426	,18422	,993	Anlamlı bir fark yoktur
	IKY	-,27589	,21217	,846	Anlamlı bir fark yoktur
Muhasebe	IKY	-,15163	,24387	,996	Anlamlı bir fark yoktur
	Muhasebe	,15163	,24387	,996	Anlamlı bir fark yoktur

Tablo 17. "Bağımlılık Boyutlu SKD" katılımcıların çalıştığı bölümlere göre karşılaştırması (Post Hoc Tests Çoklu Karşılaştırma)

(I) BÖLÜM	(J) BÖLÜM	Ortalama farkı (I-J)	Standart hata	Anlamlılık (p)	Sonuç
Önbüro	F&B	-,18503	,15366	,891	Anlamlı bir fark yoktur
	Kat Hiz	,50641	,17688	,071	Anlamlı bir fark yoktur
	Mutfak	-,01991	,15821	1,000	Anlamlı bir fark yoktur
	Muhasebe	,27612	,20215	,817	Anlamlı bir fark yoktur
	IKY	-,07573	,21657	1,000	Anlamlı bir fark yoktur
F&B	Kat Hiz	,69144(*)	,16103	,001	F&B çalışanları lehine anlamlı bir fark vardır.
	Mutfak	,16512	,14027	,902	Anlamlı bir fark yoktur
	Muhasebe	,46116	,18844	,203	Anlamlı bir fark yoktur
	IKY	,10930	,20383	,998	Anlamlı bir fark yoktur
Kat Hiz	Mutfak	-,52632(*)	,16538	,029	Mutfak çalışanları lehine anlamlı bir fark vardır.
	Muhasebe	-,23028	,20780	,923	Anlamlı bir fark yoktur
	IKY	-,58214	,22185	,148	Anlamlı bir fark yoktur
Mutfak	Muhasebe	,29604	,19216	,719	Anlamlı bir fark yoktur
	IKY	-,05582	,20728	1,000	Anlamlı bir fark yoktur
Muhasebe	IKY	-,35185	,24248	,771	Anlamlı bir fark yoktur

"Düzensiz SKD" bulguları "Önbüro" bölümünde çalışan katılımcılar ile "F&B", "Mutfak", "Muhasebe" ve "IKY" bölümlerinde çalışanların "Düzensiz SKD" ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir. "F&B" bölümünde çalışan katılımcılar ile "Mutfak", "Muhasebe" ve "IKY" bölümlerinde çalışanların "Düzensiz SKD" ortalamaları arasında da anlamlı bir farklılık söz konusu değildir. Buna karşın,

"Kat Hizmetleri" bölümünde çalışan katılımcıların "Önbüro" bölümündekilerle karşılaştırılmasında "Önbüro" çalışanları lehine, "Kat Hizmetleri" bölümünde çalışan katılımcıların "F&B" bölümündekilerle karşılaştırılmasında "F&B" çalışanları lehine, "Kat Hizmetleri" bölümünde çalışan katılımcıların "Mutfak" bölümündekilerle karşılaştırılmasında "Mutfak" çalışanları lehine, "Kat

Hizmetleri" bölümünde çalışan katılımcıların "Muhasebe" bölümündekilerle karşılaştırılmasında "Muhasebe" çalışanları lehine, "Kat Hizmetleri" bölümünde çalışan katılımcıların "IKY" bölümündekilerle karşılaştırılmasında "IKY" çalışanları lehine anlamlı bir fark söz konusudur. "Mutfak" bölümünde çalışan katılımcılar ile "Muhasebe" ve "IKY" bölümünde çalışanların, "Muhasebe" bölümünde çalışan katılımcılar ile "IKY" bölümünde çalışanların "Düzensiz SKD" ortalamaları arasında da anlamlı bir farklılık söz konusu değildir. Buradan hareketle "Önbüro", "F&B", "Mutfak",

"Muhasebe" ve "IKY" bölümünde çalışan katılımcıların "Kat Hizmetleri" bölümünde yer alan katılımcılardan daha fazla "Düzensiz SKD" gösterdikleri anlaşılmaktadır. Diğer bir deyişle, "Önbüro", "F&B", "Mutfak", "Muhasebe" ve "IKY" bölümünde çalışan katılımcılar sporla ilgili web sitelerini ziyaret etme, seyahat/tatil sitelerini ziyaret etme, amaçsızca internette dolaşma, internet üzerinden bankacılık işlemleri yapma (EFT, Havale işlemleri gibi) konusunda kat hizmetleri bölümünde çalışan katılımcılara göre daha fazla sanal kaytarma eğilimi içerisindedir.

Tablo 18. "Düzensiz SKD" katılımcıların çalıştığı bölümlere göre karşılaştırması (Post Hoc Tests Çoklu Karşılaştırma)

(I) BÖLÜM	(J) BÖLÜM	Ortalama farkı (I-J)	Standart hata	Anlamlılık (p)	Sonuç
Önbüro	F&B	,03082	,13878	1,000	Anlamlı bir fark yoktur
	Kat Hiz	,76016(*)	,15925	,000	Önbüro çalışanları lehine anlamlı bir fark vardır.
	Mutfak	,24212	,14544	,641	Anlamlı bir fark yoktur
	Muhasebe	,10892	,18016	,996	Anlamlı bir fark yoktur
	IKY	-,03984	,17977	1,000	Anlamlı bir fark yoktur
F&B	Kat Hiz	,72934(*)	,15954	,000	F&B çalışanları lehine anlamlı bir fark vardır.
	Mutfak	,21130	,14576	,774	Anlamlı bir fark yoktur
	Muhasebe	,07810	,18042	,999	Anlamlı bir fark yoktur
Kat Hiz	IKY	-,07066	,18003	1,000	Anlamlı bir fark yoktur
	Mutfak	-,51804(*)	,16537	,033	Mutfak çalışanları lehine anlamlı bir fark vardır.
	Muhasebe	-,65124(*)	,19660	,025	Muhasebe çalışanları lehine anlamlı bir fark vardır.
Mutfak	IKY	-,80000(*)	,19624	,003	İKY çalışanları lehine anlamlı bir fark vardır.
	Muhasebe	-,13321	,18559	,991	Anlamlı bir fark yoktur
	IKY	-,28196	,18521	,730	Anlamlı bir fark yoktur
Muhasebe	IKY	-,14876	,21356	,992	Anlamlı bir fark yoktur
	Muhasebe	,14876	,21356	,992	Anlamlı bir fark yoktur

4. Sonuç ve tartışma

Konaklama işletmelerinde işgörenlerin demografik özellikleri bölümlere göre farklılık gösterebilmektedir. Büro işlerinde görevli olanlar ile servis işlerinde görevli olanların demografik özellikleri yapılan işin gereği ve şartları itibarıyla değişkenlik göstermesi, tutum ve davranışlarda da farklı etki ve sonuçları ortaya çıkarabilmektedir. Bir bölümde daha genç ve dinamik işgörenler istihdam edilirken diğer bölümde uzun yıllar çalışmış ve deneyimli işgörenlerin yer alması, ya da bir başka bölümdeki eğitim düzeyi daha yüksek işgörenlerin olması farklı tutum ve davranışların oluşmasına neden olabilmektedir.

Araştırma bulguları kadın ve erkeklerin sanal kaytarma davranışlarında farklılıklar olduğunu ortaya koymuştur. Diğer bir ifade ile erkeklerin kadınlara göre daha fazla "Öğrenme amaçlı SKD" yaptıkları görülürken bunun gerekçesi olarak öğrenmeye daha fazla ilgi duyma, merak ettiklerini bulma ve araştırma olarak öne sürmektedir. Aynı şekilde "Sosyal amaçlı SKD" da erkeklerin kadınlara göre daha yüksektir. İşyerinde sosyal medya hesaplarında paylaşımlarda bulunma, arkadaşlarla sohbet etme, sanal toplulukları/forumları ziyaret etme, gazete, dergi vb. haberlere yorum yapma, e-postaları kontrol etme amaçlı olarak erkeklerin kadınlara göre daha fazla sanal kaytarma davranışı sergilemesi yalnızca

öğrenme amaçlı değil aynı zamanda sosyal amaçlı olarak da erkekler daha fazla sanal kaytarma eğilimindedir. Bununla birlikte erkekler hem "Bağımlılık boyutlu SKD" hem de "Düzensiz SKD" da kadınlara göre daha yüksek sanal kaytarma davranışını gerçekleştirmektedir. Erkekler bağımlılık düzeyinde olduğu kadar amaçsız bir şekilde teknolojik araçları ve uygulamaları kadınlara göre daha fazla kullanmaktadır. Cinsiyete göre sanal kaytarma davranışının anlamlı farklılık göstermesi literatürdeki bazı çalışmalarla (Vitak, Crouse ve LaRose, 2011) benzer sonuçları göstermektedir.

İşyerinde bireylerin medeni durumlarının sanal kaytarma davranışının farklı boyutlarına göre farklı sonuçlar göstermesi söz konusudur. "Öğrenme amaçlı SKD" evli ve bekar katılımcılara göre anlamlı bir farklılık göstermezken "Sosyal amaçlı SKD" "Bağımlılık boyutlu SKD" ve "Düzensiz SKD" boyutlarında bireylerin medeni durumları anlamlı bir farklılığın olduğunu ortaya çıkarmıştır. Medeni duruma göre sanal kaytarma davranışlarında örgütsel yapıdan kaynaklı farklı sonuçlar görülebilmektedir (Canaan Messarra, Karkoulou ve McCarthy, 2011; Tan, 2017). Bu durumda evli olan işgörenlerin sosyal medya hesaplarında paylaşımlarda bulunma, arkadaşlarla sohbet etme, sanal toplulukları/forumları ziyaret etme, gazete, dergi vb. haberlere yorum yapma, e-postaları kontrol etme amaçlı "Sosyal amaçlı SKD", internette oyun oynama, eğlence amaçlı internette dolaşma, internet üzerinden müzik dinleme ya da video izleme, internette bahis/iddia vb. oynama, dosya indirme (müzik, yazılım, video gibi.), kişisel amaçlı alışveriş yapma amaçlı "Bağımlılık boyutlu SKD"; sporla ilgili web sitelerini ziyaret etme, seyahat/tatil sitelerini ziyaret etme, amaçsızca internette dolaşma, internet üzerinden bankacılık işlemleri yapma (EFT, Havale işlemleri gibi) amaçlı "Düzensiz SKD" bekarlara göre daha fazla sanal kaytarma eğiliminde olduğu anlaşılmaktadır.

Literatürde farklı çalışmalarda olduğu gibi, bu araştırmada da bireylerin yaş grupları itibariyle sanal kaytarma davranışlarının anlamlı bir farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Ancak bu farklılık literatürde yer alan bazı çalışmaların (Ahmad ve Omar, 2017; Jia, 2008) aksine yaşlı işgörenlerde sanal kaytarma davranışının daha fazla olduğunu ortaya göstermektedir. Yaş grupları itibariyle yapılan analiz sonuçları örgüt içinde en yüksek yaş grubunda yer

alanların diğer işgörelere göre daha fazla sanal kaytarma davranışı gösterdiklerini ortaya çıkarmıştır. Bu sonuç Restubog vd. (2011) çalışmasıyla benzerlik taşımaktadır. Gerek öğrenme ve sosyal amaçlı gerekse bağımlılık boyutu ve düzensiz sanal kaytarma davranışının daha deneyimli, olduğu ve yüksek yaş grubunda görülmesi ilginç bir sonuç olarak değerlendirilebilir. Bunun temelinde bu gruptaki kişilerin kendini daha rahat hissetmesi, kıdemli olması, deneyimli olması, amir işlevine ve rolüne sahip olması gibi durumlar söz konusu olabilir.

Vitak, Crouse ve LaRose (2011) araştırmalarında, sanal kaytarma çeşitliliği ve kişisel sanal kaytarma faaliyetleri bakımından yaş, eğitim düzeyi, cinsiyet ile anlamlı ilişki; sanal kaytarma sıklığı bakımından ise eğitim düzeyi hariç yaş ve cinsiyet ile anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir. Bu araştırma sonucunda en fazla sanal kaytarma davranışlarını üniversite mezunu işgörelenler yaparken bunları benzer düzeyde lise mezunları izlemektedir. Garrett ve Danziger (2008)'in çalışmasındaki benzer sonuçlar gibi eğitim düzeyi yükseldikçe bireylerin işyerinde sanal kaytarma davranışları da artmaktadır. Bunu iki şekilde değerlendirmek mümkündür. Birincisi eğitim düzeyi yüksek işgörelenlerin yetki ve sorumluluk itibariyle daha geniş olanak ve rahatlığa sahip olması, ikinci ise sanal kaytarma davranışını sergilediği araçların çalıştıkları bölüm ve yaptıkları iş itibariyle ofis içinde daha çok iş amaçlı kullanılması olabilir.

İşgörelenlerin demografik özellikleri kadar çalıştıkları bölümler açısından da sanal kaytarma davranışı farklılık gösterebilir. Bu durum sanal kaytarmanın boyutuna göre değişebilmektedir. "Öğrenme amaçlı SKD", "Sosyal amaçlı SKD" ve "Düzensiz SKD" nın en düşük olduğu bölüm kat hizmetleri olurken diğer bölümler arasında anlamlı bir farklılık olmadığı önemli bir sonuçtur. Diğer yandan "Bağımlılık boyutlu SKD"da Yiyecek-İçecek ile Mutfak bölümlerinin Kat Hizmetleri bölümüne karşı anlamlı farklılığın dışında diğer bölümler arasında anlamlı bir olmadığını belirtmek mümkündür.

Sonuç itibariyle, konaklama işletmelerinde işgörelenlerin demografik özellikleri ile sanal kaytarma davranışının arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu, bu ilişkinin düzeyi ve yönünün örgütsel yapı, işgörelen özellikleri, işletme bölümleri gibi belirli etkenlere göre değişkenlik gösterebileceği açıktır. Dolayısıyla burada

elde edilen sonuçlar diğer çalışma alanlarına, sektör işletmelerine ve örgütsel yapıdaki durumlara genellenemez.

Kaynakça

- Ahmad, A., & Omar, Z. (2017). Age and Gender Differences in Employee Cyberloafing Behavior. https://www.researchgate.net/profile/Aminah_Ahmad2/publication/313720412_Age_and_Gender_Differences_in_Employee_Cyberloafing_Behavior/links/58a4074fa6fdcc05f166a56f/Age-and-Gender-Differences-in-Employee-Cyberloafing-Behavior.pdf (ET: 28.12.2017)
- Al-Shuaibi, A. S. I., Shamsudin, F. M., & Subramaniam, C. (2013). Do human resource management practices matter in reducing cyberloafing at work: Evidence from Jordan. In *WEI International Academic Conference Proceedings, Istanbul, Turkey*.
- Anandarajan, M., Simmers, C. A., & D'Ovidio, R. (2011). Exploring the underlying structure of personal web usage in the workplace. *Cyberpsychology, behavior, and social networking*, 14(10), 577-583.
- Askew, K. (2012). *The relationship between cyberloafing and task performance and an examination of the theory of planned behavior as a model of cyberloafing*. University of South Florida.
- Blanchard, A. L. ve Henle, C. A. (2008). "Correlates of Different Forms of Cyberloafing: The Role of Norms and External Locus of Control" *Computers in Human Behavior*, 24, 1067-1084.
- Canaan Messarra, L., Karkoulian, S., & McCarthy, R. (2011). To restrict or not to restrict personal internet usage on the job. *Education, Business and Society: Contemporary Middle Eastern Issues*, 4(4), 253-266.
- Demir, M. (2011). Effects of organizational justice, trust and commitment on employees' deviant behavior. *Anatolia: An International Journal of Tourism and Hospitality Research*, 22 (2), 204-221.
- Demir, Ş.Ş. (2010). Relationship between Stages of Consumer Behaviour Model: A Study on Turkish Tourists, *European Journal of Tourism Research*, 3 (2), 132-134.
- Garrett, R. K., & Danziger, J. N. (2008). On cyberslacking: Workplace status and personal Internet use at work. *CyberPsychology & Behavior*, 11(3), 287-292.
- Holguin, E. S. (2016). *Strategies Functional Managers Use to Control Cyberloafing Behaviors* (Doctoral dissertation, Walden University).
- Jia, H. H. (2008). *Relationships between the big five personality dimensions and cyberloafing behavior*. Southern Illinois University at Carbondale.
- Jia, H., Jia, R., & Karau, S. (2013). Cyberloafing and personality: The impact of the big five traits and Workplace situational factors. *Journal of Leadership & Organizational Studies*, 20(3), 358-365.
- Krishnan, S., Lim, V. K., & Teo, T. S. (2010). How Does Personality Matter? Investigating the Impact of Big-Five Personality Traits on cyberloafing. In *ICIS* (p. 6).
- Liberman, B., Seidman, G., Mckenna, K. Y., & Buffardi, L. E. (2011). Employee job attitudes and organizational characteristics as predictors of cyberloafing. *Computers in Human behavior*, 27(6), 2192-2199.
- Lim V. K. G. (2002), "The IT Way of Loafing on the Job: Cyberloafing, Neutralizing and Organizational Justice", *Journal of Organizational Behavior*, 23(5), pp 675-694.
- Messarra, L. C., Karkoulian, S., & McCarthy, R. (2011). To restrict or not to restrict personal internet usage on the job. *Education, Business and Society: Contemporary Middle Eastern Issues*, 4(4), 253-266.
- Niaei, M., Peidaei, M. M., & Nasiripour, A. A. (2014). The relation between staff cyberloafing and organizational commitment in organization of environmental protection. *Kuwait Chapter of Arabian Journal of Business and Management Review*, 3(7), 59-71.
- Restubog, S. L. D., Garcia, P. R. J. M., Toledano, L. S., Amarnani, R. K., Tolentino, L. R., & Tang, R. L. (2011). Yielding to (cyber)-temptation: Exploring the buffering role of self-control in the relationship between organizational justice and cyberloafing behavior in the workplace. *Journal of Research in Personality*, 45(2), 247-251.
- Robinson, S. L. ve Bennett, R. J. (1995), "A Typology of Deviant Workplace Behaviors: A Multidimensional Scaling Study", *Academy of Management Journal*, 38(2), pp 555-572.
- Tan, M. (2017). Otel İşletmelerinde İşgörenlerin Kişilik Özellikleri İle Sanal Kaytarma Davranışı Arasındaki İlişkinin Analizi. Yüksek Lisans Tezi (Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği Ana Bilim Dalı, Isparta).
- Tan, M., Demir, M. (2018). İşgörenlerin kişilik özelliklerinin sanal kaytarma davranışı üzerindeki etkisi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 4(1), 49-60.
- Wang, J., Tian, J., & Shen, Z. (2013). The effects and moderators of cyber-loafing controls: an empirical study of Chinese public servants. *Information Technology and Management*, 14(4), 269-282.

Extended abstract in English

Cyberloafing is a form of deviant behavior in working life which affect both employees goal and organizational goals. Demographic characteristic of employees leads to performance, communication, effectiveness and efficiency, commitment (Demir, 2011), as well as affected cyberloafing behaviour in organizations. This research has focused on the relationship between demographic characteristic of employees and cyberloafing behavior in hospitality businesses. Demographic characteristic of employees consists of age, gender, education level, marital status and hotel departments employee worked.

Purpose: The purpose of this research is to examine the relationship between demographic characteristic of employees and cyberloafing behavior in hotel businesses as measured objectively by time spent by individuals on non-work related purposes.

Literature: Research in demographic characteristic of employees and cyberloafing behavior has almost always examined main effects in context of organizational behavior. Studies argue that demographic characteristic of employees may interact with each other to result in some topic related to workplace behaviors. Previous studies related to demographic characteristic of employees and cyberloafing behavior *had statistically significant*. Some of them (Restubog et al., 2011; Tan, 2017) have shown that older employees tend to engage in cyberloafing more than younger employees, and use the mobile phone, internet, watch TV on the work for personal purposes, while some of them (Jia, Jia and Karau, 2013; Ahmad and Omar, 2017; Jia, 2008) have had *opposite statistically significant*. On the other hand, this research has shown that the gender of employees is an important factor on the their behavior in organization as well as cyberloafing behavior. Gender has been found to be significantly related to all dimensions of cyberloafing behavior such as all dimensions such as “learning aimed”, “social aimed”, “addiction dimension” and “ambiguous” whereby male employees tend to loaf more than female employees. Educational level as a demographic characteristic of employees has been found to be significantly related to cyberloafing behavior. The findings in this study has similarity with some studies in the literature, for example, as Garrett and Danziger (2008)’s research. Garrett and Danziger has mentioned “those who are better educated, and employees with greater workplace autonomy spend substantially more

time online for personal purposes during work than those below them in the workplace hierarchy”. In some research married staff does cyberloafing more than single ones (Tan, 2017), while some of them has opposite findings (Niaei, Peidaei and Nasiripour, 2014). So, marital staus as a demographic characteristic of employees can affect the cyberloafing behavior at work.

Methodology: Theoretical framework was created through a survey based on prior studies on demographic characteristic of employees can affect the cyberloafing behavior (consists of Learning aimed, Social aimed, Addiction dimension, Ambiguous). The data used in this research was obtained via the questionnaire of cyberloafing behavior from employees in 5 and 4-star hotels within the Kemer, Beldibi, Çamyuva, Belek, Kundu, Antalya. SPSS 22.0 statistical program was used to analyze the data that includes three statistical tools (factor analysis, t-test and the one-way Anova). Primarily the reliability of the data (Cronbach Alpha) had been tested. In order to determine variables more reliably factor analysis (Principal Component Analysis) applied and number of variables was reduced.

Result and conclusion: This article examines the relationship between demographic characteristic of employees and cyberloafing behaviour. This study presented as an initial attempt to investigate the differential linkages between demographic characteristic of employees and cyberloafing behaviour (Learning aimed, Social aimed, Addiction dimension, Ambiguous) as measured by time spent by individuals on non-work related purposes during work time. According to the findings of this research, some demographic characteristic of employees and cyberloafing behaviour had statistically significant. Age, gender, marital status, education level of employee and department they work have been found to be significantly related to dimensions of cyberloafing behavior. As a result;

- older employees tend to engage in cyberloafing more than younger employees
- male employees tend to loaf more than female employees
- employees better educated, spend substantially more time online, use mobile phone, watch TV for personal purposes during work than those below them in the workplace hierarchy
- married staff does cyberloafing more than single ones.